

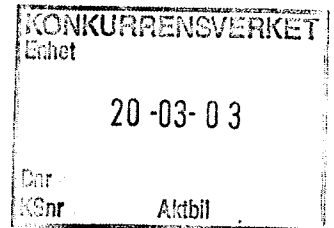

SÖKANDE

1. Art Clinic AB, 556572-7418
2. Orthocenter Göteborg AB, 556648-9406
3. Stiftelsen Carlanderska sjukhuset, 857200-2312

Ombud för 1–3:

1. Advokat Catharina Piper
2. Biträdande juristen Gustaf Strand

MOTPART

Region Halland

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, förkortad LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och beslutar att Region Hallands upphandling av ortopedisk vård, dnr DNRGS190159, ska göras om.

BAKGRUND

Region Halland genomför en upphandling av ortopedisk vård, dnr DNRGS190159, genom förenklat förfarande.

Det förvaltningsrätten ska pröva i detta mål är om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på de grunder som de sökande vårdgivarna Art Clinic AB, Orthocenter Göteborg AB och Stiftelsen Carlanderska sjukhuset (härefter "vårdgivarna") anför.

YRKANDEN M.M.

Vårdgivarna ansöker om överprövning och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska avbrytas och göras om. De anför bl.a. följande.

Av punkt 2.3 i upphandlingsdokumenten anges att regionen kommer att teckna avtal med två leverantörer och att om endast en leverantör kan antas tillfaller hela ersättningstaket den leverantören. I punkt 6.4 i upphandlingsdokumenten har regionen ställt ett krav på att samtliga åtgärder som ska tillhandahållas genom uppdraget ska utföras i lokaler som är belägna maximalt 30 minuters färdväg från antingen järnvägsstationerna i Halmstad eller Varberg. Regionen har i samma punkt tydliggjort att regionens uppdrag enligt hälso- och sjukvårdslagen är att organisera hälso- och sjukvården så att vården kan ges nära befolkningen och erbjuda god tillgänglighet för samtliga invånare i Halland.

Lokalisationskravet strider mot proportionalitetsprincipen på den grunden att det inte är en lämplig och effektiv åtgärd för att nå det eftersträvade syftet eller finns något objektivt godtagbart syfte med att ställa upp kravet. Dessutom kan det ifrågasättas varför regionen har valt att avtal ska tecknas

med maximalt två leverantörer liksom att begränsa lokaliseringen till närheten av två orter i Halland, om tillgängligheten ska vara viktig. Halland är ett relativt vidsträckt län som i norr gränsar till storstadsområdet Göteborg. Regionen är uppdelad i sex kommuner. Halmstads kommun har den största befolkningen med 101 268 invånare, tätt följt av Kungsbacka kommun med 83 348 invånare.

Lokalisationskravet utgår från två järnvägsstationer, Halmstads och Varbergs. Med hänsyn till att Varbergs kommun endast har en befolkning på 63 630 invånare är det oklart varför regionen valde just dessa två orter som avreseort. I praktiken innebär kravet att vårdgivare med verksamhet utanför Halland per automatik diskvalificeras. Det är inte möjligt att från Halmstad eller Varberg ta sig med kollektivtrafik till någon av de större städerna i närheten av Halland på 30 minuter, vilket däremot är möjligt från exempelvis Kungsbacka och Laholm. Noteras kan dock att det inte går att etablera sig inom alla delar av Kungsbacka kommun då det blir längre än 30 minuter med allmänna kommunikationsmedel från Varberg. Invånarna i Kungsbacka har även närmare till Göteborg och Mölndal än till exempel till Falkenberg och Halmstad. Vårdtagare – beroende på var i regionen de bor – har därmed betydligt närmare till en vårdgivare som har verksamheten lokaliserad utanför regionen än till vårdtagare med verksamhet lokaliserad i en annan ände av den. Lokalisationskravet medför således sämre möjligheter till en effektiv och ändamålsenlig sjukvård för samtliga invånare i regionen.

Regionen har angett att syftet med lokalisationskravet är att vården ska ges nära befolkningen och erbjuda god tillgänglighet för samtliga invånare i Halland. Det är emellertid inte möjligt att med kollektivtrafik ta sig till Varberg eller Halmstad från samtliga platser i Halland. Det får antas att syftet med kravet är att samtliga invånare i Halland ska ha ungefär lika enkelt att ta sig till den vård som nu upphandlas och enligt regionen synes Varberg och Halmstad ligga centralt samt därmed bra för att utgöra grund

för bedömning. Det finns emellertid gott om platser i Halland, t.ex. i Kungsbacka, utanför Laholm eller landsbygden i Hylte kommun, från vilka det tar mer än 30 minuter att ta sig till Varberg och/eller Halmstad. Det kan vidare noteras att det är möjligt att en verksamhet som är etablerad i Laholm kan få kontrakt i upphandlingen. För invånare i Kungsbacka tar det 1 timme och 13 minuter enligt Hallandstrafikens reseplanerare att ta sig till Laholm. Boende i Kungsbacka torde därmed få bättre tillgänglighet till god och nära vård om verksamheter i Göteborg tilläts vara med i upphandlingen. Även ur detta perspektiv brister lokaliseringskravet i proportionalitet.

Lokaliseringskravet tillsammans med begränsningen att avtal enbart ska tecknas med två vårdgivare innebär även att det teoretiskt finns en risk att två anbudsgivare från samma ort skulle kunna tilldelas kontrakt i upphandlingen. Kravet innebär följaktligen risk för färre anbud och regionen riskerar att få en högre prissättning än vad de hade kunnat få om flera anbudsgivare hade kunnat delta i upphandlingen, eftersom regionen högst sannolikt kommer få in anbud från de två enda vårdgivarna som har möjlighet att uppfylla samtliga obligatoriska krav.

Det är inte förenligt med LOU att, som regionen gör, beakta intressen som inte angetts i upphandlingsdokumenten att de har för avsikt att beakta. Vad regionen nu anför om vilka intressen som de har beaktat vid upprättandet av upphandlingsdokumenten är således inte relevant inom ramen för denna process.

Regionen verkar inte beakta att det finns stor risk att drygt 83 000 invånare, dvs. 25 procent av regionens befolkning, får längre restid om inte kliniker i Göteborgsområdet får vara med. Det kan i detta avseende påtalas att det är fullt möjligt vid en ramavtalsupphandling att anta flera leverantörer som ligger både inom Hallands regiongränser som strax utanför, t.ex. i norra

Skåne och Göteborgsområdet. Det saknas i detta fall skäl att begränsa konkurrensen så som regionen har gjort.

Även om regionen har angett att avståndsmätningen kommer att genomföras via Hallandstrafikens reseplanerare kan det inte heller bortses från att många i regionen transporterar sig med bil när de ska besöka vården. Avståndet för dessa invånare kan bli längre. Det bästa för Kungsbackas invånare torde vara att kunna vända sig till en klinik som etableras i Kungsbacka framför Halmstad eller Varberg. Det finns idag emellertid en risk att invånarna i Kungsbacka måste transportera sig utanför Kungsbacka för att uppsöka ortopedisk vård. Göteborg ligger cirka 30 minuter bort med bil, Varberg, som annars är närmaste stad inom regionen, ligger cirka 40 minuter bort. För många invånare boende i Kungsbacka skulle närhet och tillgång till vård bli bättre om regionen hade godtagit kliniker som ligger i t.ex. Göteborg.

Givet att regionen endast tänker anta högst två leverantörer finns risken att tillgängligheten blir sämre. En leverantör kan vara etablerad i centrala Laholm, mindre än 15 minuter från Halmstad, och därmed uppfylla lokaliseringskravet. Om den här leverantören sedan blir den enda som antas i upphandlingen innebär lokaliseringskravet att samtliga regioninvånare måste ta sig till Laholm för att få del av ortopedisk länssjukvård. Enligt Hallandstrafikens reseplanerare innebär det en resa från Kungsbacka om 1 timme och 20 minuter, från Varberg om 57 minuter och från Falkenberg om 42 minuter. Vid det här utfallet torde det stå klart att upphandlingen inte är utformad på ett sådant sätt att utfallet av den säkerställer de angivna syftena.

Inget av de syften med upphandlingen som regionen uppger – varken närhet till kontrakterade vårdgivare eller en ökning av antalet vårdgivare som utför vård inom vårdområdet Halland – kan uppnås genom upphandlingen. Exempelvis förefaller det märkligt att antalet leverantörer begränsas till två i

upphandlingen, särskilt med anledning av att regionen för närvarande har avtal med fler än två leverantörer. Om ett syfte med upphandlingen är att öka närheten till kontrakterade vårdgivare är det vidare märkligt att till synes slumpmässigt välja ut två orter från vilka avstånd ska räknas. Valet av orter gynnar tveklöst endast invånare i såväl Halmstad som Varberg. Det framstår som märkligt och ologiskt att regionen väljer att begränsa antalet vårdgivare som ska kontrakteras om syftet med upphandlingen ska vara att skapa bättre tillgänglighet till vården för Hallands patienter.

Regionen nämner att invånare i Kungsbacka skulle passera tre av regionens mottagningar på vägen till Laholm för det fall en vårdgivare i Laholm kontrakteras. Dessa tre mottagningar torde även vara möjliga för invånare i Laholm att passera på väg norrut. Det om regionen anfört om de tre mottagningarna framkommer inte heller tydligt i upphandlingsdokumenten. Det bästa för regionens patienter torde vara att öppna upp konkurrensen så att patienter i Laholm inte ställs mot patienter i Kungsbacka. Att begränsa konkurrensen så som regionen har gjort genom lokalisationskravet är inte nödvändigt för att uppnå det avsedda ändamålet. Lokalisationskravet synes därför vara godtyckligt utformat och regionen har inte analyserat vilka effekter som kravet får för upphandlingsföremålet.

Region Halland anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande.

Regionens uppdrag preciseras i hälso- och sjukvårdslagen. När vården planeras ska det göras med utgångspunkt i behovet av vård hos dem som omfattas av regionens ansvar för hälso- och sjukvård. Vidare ska regionen organisera sin hälso- och sjukvårdsverksamhet så att vården kan ges nära befolkningen. Regionens ansvar är att erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom regionen eller stadigvarande vistas där. Regionens ska även erbjuda öppenvård åt den som omfattas av en annan regions ansvar för hälso- och sjukvård. Regionens uppdrag är alltså att organisera och

bedriva vård med utgångspunkt i de personer som är bosatta eller stadigvarande vistas i Halland.

Syftet med upphandlingen är att kontraktera ett antal leverantörer som kan utgöra ett komplement till den egna vården. En ökad valfrihet innebär att invånarna själva kan välja om de vill söka vård i regionens regi eller hos privata vårdgivare. Vidare syftar upphandlingen till öka tillgängligheten i vårdområdet Halland. Med tillgänglighet åsyftas dels närhet till kontrakterade vårdgivare, dels en ökning av antalet vårdgivare som utför vård inom vårdområdet Halland. Regionen har inom vårdområdet ortopedi under lång tid valt att lägga ut en mindre del av verksamheten i privat regi som ett komplement till den egna verksamheten samt för att öka tillgängligheten inom det vårdområde som regionen ansvarar för. För att upprätta hålla en god kontinuitet i utförda åtgärder har uppdraget begränsats till två avtalsparter. Regionen har också ett stort ansvar att följa upp och kvalitetsgranska den vård som läggs ut i privat regi, varför två avtalsparter har ansetts mest kostnadseffektivt i uppföljningssynpunkt med hänsyn till det belopp läggs ut i privat regi.

Kravet på anbudsgivares lokalisering har ställts för att möjliggöra en god tillgänglighet till för så många regioninvånare som möjligt. Med kravet kan den totala restiden hållas nere och närheten därmed bevaras till ortopedi i öppen- och slutenvård på länssjukvårdsnivå för samtliga invånare. Kravet innebär att vårdgivarna kan etablera sig eller ha en befintlig etablering i någon av de fem städerna Kungsbacka, Varberg, Falkenberg, Halmstad eller Laholm. Regionen saknar universitetssjukhus inom sitt vårdområde och de invånare som är i behov av sådan högspecialiserad vård som erbjuds på sådana får resa till Skåne eller Västra Götaland. Därför har det ansetts särskilt viktigt att uppställa höga krav på närhet inom de områden som avser länssjukvård, i vilken ortopedin innefattas.

Vid uppställandet av lokaliseringskravet har beaktats dels vilken typ av vård som upphandlats, dels var regionen själv bedriver sin vård och dels i vilken utsträckning de halländska patienterna i nuvarande avtal valt att frångå närhetsprincipen, det vill säga sökt vård vid en klinik som innebär en restid på mer än 30 minuter. Slutsatsen kan inte dras att invånarna i Kungsbacka och övriga regionen i någon större utsträckning väljer kliniker i Göteborgsområdet. Ett lokaliseringskrav som inbegriper de centrala delarna av Göteborg har därför inte ansetts nödvändigt och skulle dessutom leda till övriga invånare i Halland får mycket långa restider.

Lokaliseringskravet får anses lämpligt och effektivt med hänsyn att vården avser kortare besök för diagnostisering och bedömning, ortopediska ingrepp i öppen- och slutenvård samt återbesök. Onödigt långa restider kan inte anses motiverat med hänsyn till den nivå av vård som ska utföras. Ett generösare lokaliseringskrav skulle kunna medföra förlorad närhet till vård och att patienterna söker vård i privat regi i mindre utsträckning, vilket innebär att syftet med upphandlingen skulle gå förlorat. Den negativa effekten av lokaliseringskravet kan inte heller anses oproportionerligt eftersom färre än tio procent av de halländska patienterna idag väljer kliniker som faller utanför kravet på restid och därmed den eftersträlvade närheten. Inte heller inom vårdgarantin väljer regioninvånare i någon större uträckning att söka ortopedisk vård som innebär långa resor. Sammantaget kan det därför konstateras att vårdgivarens geografiska placering och därmed restiden till och från besök på mottagningen har en avgörande betydelse för regioninvånarnas val av vårdgivare.

Idag finns det väl utbyggd ortopedisk vård i regionens norra delar. Att bygga ut med ortopedisk vård på länssjukvårdsnivå ytterligare längre norrut skulle endast innebära ett komplement till den egna vården för en väldigt liten del av regioninvånarna. Ansvaret att organisera vården nära invånarna

avser inte endast boende i Kungsbacka vården ska organiseras ur ett helhetsperspektiv, nära så många invånare som möjligt.

Vid utformandet av lokaliseringskravet har restiden valts att beräknas från Varbergs alternativt Halmstads järnvägsstation eftersom städerna är centralt belägna i Halland och en restidangivelse från städerna innebär närhet för ett flertal regioninvånare. En lokalisering i till exempel Göteborg skulle innebära att cirka 75 procent av regioninvånarna skulle få en restid överstigande en timme med kollektivtrafik. Vårdgivarnas exempel av om endast en leverantör i Laholm tilldelas avtal skulle förvisso innebära en lång restid för patienter boende i Kungsbacka men dessa patienter passerar tre av regionens mottagningar på väg till Laholm. För cirka 125 000 patienter, knappt 40 procent av regionens invånare, skulle en etablering i Laholm vara dock vara i närområdet. Därför har ett lokalisationskrav valts som innebär att restiden kan hållas nere för så många regioninvånare som möjligt vilket också stämmer väl överens med upphandlingens syfte.

Endast ett fåtal av åtgärderna som är aktuella i upphandlingen anses så ingripande att efterföljande slutenvård är nödvändig. En väsentlig förändring från tidigare upphandlingar av ortopediska valfrikhetsavtal är således att avtalets tyngdpunkt nu ligger på åtgärder i öppenvård. Vid bedömningen av proportionalitetsprincipen måste hänsyn tas till patientens restid i förhållande till ett antal kortare besök hos vårdgivaren.

Upphandling av vårdavtal inom ortopedi är inte obligatoriskt enligt lag utan följer av ett politiskt önskemål om att lägga ut en del av verksamheten i privat regi. Bedömningen har varit att två kontrakterade vårdgivare är mest lämpligt för att kunna upprätthålla en god kontinuitet i utförda åtgärder. Regionen har också ett stort ansvar att följa upp och kvalitetsgranska den vård som läggs ut i privat regi, varför två avtalsparter har därför ansetts mest kostnadseffektivt i uppföljningssynpunkt.

Vetskap om regionens utbudspunkter har inte varit nödvändigt för att anbudsgivarna ska kunna bilda sig en uppfattning om upphandlingsföremålet och kunna lämna konkurrenskraftiga anbud, huruvida informationen finns med i upphandlingsdokumentet är därmed oväsentligt. Av upphandlingsdokumentet framgår det inte heller att tjänsten ska tillhandahållas i Halland, men syftet är dock att vårdavtalet ska öka tillgängligheten i vårdområdet Halland. En effekt av lokaliseringskravet är dock att vården ska utföras i regionen eller i dess direkta närhet. Lokaliseringskravet är därmed en lämplig och effektiv åtgärd.

Proportionalitetsprincipen är en av de grundläggande principerna i LOU och ska beaktas vid kravställningen i upphandlingen. I fråga om upphandling av vårdtjänster behöver dock hänsyn tas till den geografiska indelning som hälso- och sjukvårdslagen gör i fråga om vårdområden samt det ansvar som regionen har för att tillgodose behovet av vård hos sina invånare. Regionen ska vid planering och organisering av vården inom vårdområdet se till att närhetsprincipen inom hälso- och sjukvårdslagen upprätthålls. Vid bedömningen av proportionalitetsprincipen behöver därför hänsyn tas till detta ansvar. Lokaliseringskravet är en lämplig och effektiv åtgärd för att hålla nere den genomsnittliga restiden för regionens invånare som grupp betraktat. Ett generösare restidskrav eller tillåtelse att beräkna restiden med egen bil skulle medföra att Regionen skulle kunna tvingas anta vårdgivare som tillhandahåller lokaler längre bort från vårdområdet Halland eller lokaler som är mycket svåra att ta sig till med kollektivtrafik.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

En upphandling får inte utformas i syfte att undanta den från lagens tillämpningsområde och får inte heller utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt (4 kap. 2 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § första stycket LOU).

Förvaltningsrättens prövning är en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot principerna för upphandling eller någon annan bestämmelse i LOU. I mål om överprövning av en upphandling gäller som huvudprincip att den part som påstår att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange grunderna för sin talan (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrättens bedömning

Vårdgivarna har som främsta skäl för att upphandlingen ska göras om anfört att det så kallade lokalisationskravet i upphandlingen är oproportionerligt i förhållande till upphandlingens syfte.

Av äldre förarbeten till LOU, vilka alltjämt anses vara relevanta, framgår bl.a. följande om proportionalitetsprincipen. Principen innebär bl.a. att krav som ställs i förfrågningsunderlaget ska stå i proportion till det behov som

ska täckas av upphandlingen och till de mål som eftersträvas (se prop. 2006/07:128 s. 132 och 2009/10:180 s. 91)

Av EU-domstolens praxis framgår vidare att en proportionalitetsprövning sker i tre steg. Det första innefattar frågan om åtgärden är ägnad att tillgodoses det avsedda ändamålet. Det andra steget utgörs av en prövning av om den är nödvändig för att uppnå det avsedda ändamålet. Till sist bedöms om den fördel som det allmänna vinner står i rimlig proportion till den skada som åtgärden förorsakar berörda enskilda intressen (se EU-domstolens avgörande i mål C-234/03, *Contse*).

Syftet med upphandlingen, vilket framgår av bl.a. punkterna 2.2 och 6.4 i upphandlingsdokumenten, får anses vara att regionen ska erbjuda ortopedisk vård från privata vårdgivare som ett komplement till regionens egen verksamhet för att genom detta öka och förbättra tillgängligheten till vård inom regionens vårdområde.

Det för målet aktuella lokaliseringskravet definieras vidare enligt följande i punkt 6.4 i upphandlingsdokumenten:

Samtliga åtgärder som ska tillhandahållas genom uppdraget såsom utredning, diagnostik, behandling och uppföljning ska utföras i lokaler som är belägna maximalt 30 minuters färdväg från antingen järnvägsstationen i Halmstad eller Varberg. Kravet innebär att normalresetiden med kollektivtrafik från någondera av järnvägsstationerna fram till lokalen maximalt får vara 30 minuter. Restidberäkningen ska ske med hjälp av Hallandstrafikens reseplanerare eller likvärdig tjänst; eventuell gångtid från hållplats/station som anges i reseplaneraren inkluderas i restidsberäkning.

Regionen har i yttrande till förvaltningsrätten därutöver anfört att lokaliseringskravet har ställts för att möjliggöra en god tillgänglighet till vård för så många regioninvånare som möjligt samtidigt som restiden hålls ned, samt att regionen har att beakta den så kallade närhetsprincipen enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Förvaltningsrätten konstaterar att Halmstad och Varberg är två centralt belägna orter i Region Halland liksom att stora delar av regionens invånare sannolikt skulle ha relativt nära till en vårdgivare som ligger inom 30 minuter med kollektivtrafik från orternas järnvägsstationer. Samtidigt är det också så som vårdgivarna anfört att lokaliseringskravet nödvändigtvis utesluter samtliga leverantörer som har etablering utanför detta område.

Även om det inte nödvändigtvis finns någon motsättning i sig mellan å ena sida närhetsprincipen enligt hälso- och sjukvårdslagen samt å andra sidan proportionalitetsprincipen enligt LOU, ska förvaltningsrättens bedömning i målet ske främst med beaktande av upphandlingsrättsliga principerna. Den första frågan i målet är därför om lokaliseringskravet är en lämplig och effektiv åtgärd för att tillgodose ändamålet med upphandlingen, dvs. ökad och förbättrad tillgänglighet för så många av regionens invånare som möjligt. Om så är fallet, uppkommer frågan om en maximal restid om 30 minuter med kollektivtrafik är nödvändig för att uppnå detta ändamål, samt därefter om den inskränkning av antalet anbudsgivare som kravet innebär står i rimlig proportion till fördelen som det allmänna vinner av det.

Vad gäller frågan om lokaliseringskravet är en lämplig och effektiv åtgärd, gör förvaltningsrätten följande bedömning. Av punkt 2.3 i upphandlingsdokumenten framgår att avtal kommer att tecknas med två leverantörer och av punkt 7.2.1 framgår att anbuden med lägst anbudspris i krontal kommer att antas. Upphandlingsdokumenten innehåller inga bestämmelser om att leverantörerna måste vara etablerade på olika platser i regionen. Det här innebär att ett möjligt utfall av upphandlingen skulle kunna bli att två leverantörer antas som är etablerade i samma ort. I det här fallet kan inte restiden i allmänhet sägas minska för regionens invånare, naturligtvis förutom för de som bor i närheten av de vinnande leverantörerna. Lokaliseringskravet framstår mot denna bakgrund inte som en lämplig och effektiv åtgärd, eftersom det nödvändigtvis utesluter potentiella leverantörer

samtidigt som det inte garanterar att tillgängligheten till vård ökar i den mening att restiden i allmänhet hålls ned.

Att kravet på maximal restid om 30 minuter ska bedömas utifrån en resa med kollektivtrafik torde enligt förvaltningsrättens mening även utesluta etablering i stora delar av Region Hallands inland, där de allmänna kommunikationerna inte får anses vara lika välutbyggda som längs med kusten. Vice versa torde många boende i regionens inland sakna möjlighet att med kollektivtrafik färdas till stora delar av regionen inom 30 minuter. Om syftet med lokaliseringskravet, som regionen anfört, är att möjliggöra en god tillgänglighet för så många regioninvånare som möjligt förefaller det märkligt att formulera ett krav som utesluter såväl etablering som närhet till vårdgivare för stora delar av regionens yta. Även mot denna bakgrund framstår lokaliseringskravet inte som en lämplig och effektiv åtgärd.

Även om lokaliseringskravet hade varit en lämplig och effektiv åtgärd skulle det ändå inte varit nödvändigt för att uppnå syftet med upphandlingen. Att regionens invånare ska ha nära och god tillgänglighet till vård kan nämligen inte förutsättas innebära att vård ska erbjudas inom 30 minuters restid med kollektivtrafik från två centrala orter i regionen. I största allmänhet får kommunikationer och vägnät i Region Halland med omnejd anses vara goda. Förvaltningsrätten anser därför att en längre restid än så skulle kunnat godtas utan att regionen skulle brista i sitt ansvar att erbjuda vård nära befolkningen, framförallt inte eftersom upphandlingen avser vård som ska utgöra komplement till regionens egen. Det eftersträlvade syftet torde enligt förvaltningsrättens mening således ha kunnat uppnås med ett mindre ingripande alternativ.

På grund av åsidosättandet av proportionalitetsprincipen har vårdgivarna lidit skada. Eftersom bristerna hänför sig till upphandlingsdokumentet och därmed påverkat det konkurrensuppsökande skedet, är rättelse inte en

tillräcklig åtgärd. Ansökan ska därför bifallas på så sätt att upphandlingen ska göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-05)

Kristian Karlemon
Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Alexander Dahlman.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

